

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)
Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро, Україна)
Інститут післядипломної освіти Київського університету ім. Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)
Академії Фізичного Виховання і Спорту (м. Гданськ, Республіка Польща)
Академія Прикладних наук імені Стефана Баторія (м. Скерневіце, Польща),
Інститут педагогіки Поморської Вищої Школи в Старогарді Гданському
(м. Старогард Гданський, Республіка Польща)
Празький гуманітарно-технологічний інститут
(м. Прага, Чеська Республіка)

ВІДКРИТА ОСВІТА: ТЕХНОЛОГІЇ, СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНТИ

Збірник тез

I Міжнародної науково-практичної конференції

17-18 травня 2023 року

Львів 2023

Відкрита освіта: технології, середовища, інструменти: Збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції (Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, 17 – 18 травня 2023 року) / за ред. Т.М. Горохівської, О.М. Ієвлева, Ю.М. Козловського, Р.- М.І Швай, М.В. Носкової, Н.В. Мукан; за заг. ред. М. В. Носкової. Львів, 2023. 135 с. вип.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 10/23 від 12 червня 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Горохівська Т.М., доктор педагогічних наук, професор (голова) (м. Львів, Україна),
Ієвлев О.М., доктор педагогічних наук, доцент (заступник голови) (м. Львів, Україна),
Козловський Ю.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна),
Мукан Н.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна),
Носкова М. В., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна),
Швай Р.- М.І., доктор педагогічних наук, професор (м. Старогард Гданський, Республіка Польща),
Шуплат А.І., відповідальний секретар.

Збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції містить програму та окремі доповіді учасників, науковців, аспірантів та студентів українських закладів освіти, що присвячені проблемам впровадження принципів відкритої освіти, технологій дистанційного навчання та проблемам цифровізації освітнього процесу в Україні. Значна частка виступів присвячена проблемам освітньої галузі в умовах воєнного часу.

Адресується науковцям, педагогам практикам, керівникам, методистам закладів вищої, фахової передвищої, професійної, загальної середньої освіти та працівникам інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Тези доповідей, що включено до збірника, подано у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Рецензенти:

Сікорський П. І., доктор педагогічних наук, професор
Дольнікова Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент
Гелеш А. В., кандидат історичних наук, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ПРОГРАМА І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ВІДКРИТА ОСВІТА: ТЕХНОЛОГІЇ, СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНТИ».....	8
Тетяна Бас	
ВІДКРИТА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ	14
Олег Брикар	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ.....	17
Марта Веньгрін	
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ У 2023 РОЦІ.....	22
Тетяна Горохівська	
ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОГО ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	25
Світлана Гречанюк	
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	30
Марина Дехтяр, Анна Харченко, Сергій Заворотний	
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	35
Наталія Дячик, Олександр Ієвлєв	
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА.....	39
Оксана Єфремова	
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: АКТУАЛІТЕТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	43

Людмила Іванченко	
ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	48
Оксана Калінська	
АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ.....	51
Яніна Карлінська	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ....	56
Марія Кісіль	
ЯКІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	62
Вікторія Левко	
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ MOODLE ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	67
Ірина Лісецька, Андрій Ковалишин	
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ.....	72
Руслана Мельник	
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ.....	75
Юлія Мичка-Левченко	
ІНТЕГРОВАНІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МЕДІА-КОМПЛЕКСИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	79
Маргарита Носкова	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	84
Роман Остапенко	
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	89

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Яніна Карлінська

Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтва

y.karlinska@kmaecm.edu.ua

На рівні вищої освіти все активніше використовується відкрите комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище, яке будується на загальних підходах формування єдиного інформаційного освітнього простору та концепції інформатизації освіти. Поширення набуває віддалене навчання, що розширює доступність до знань та забезпечує навчання у власному темпі і зручному для користувача часі.

У сучасному світі просто неможливо уявити життя без інформаційних технологій, незважаючи на те, що в недалекому минулому людина і гадки не мала про них. Під інформатизацією освіти розуміється сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб (та інших потреб, що пов'язані із впровадженням ІКТ) учасників освітнього процесу, а також тих, хто цим процесом керує та забезпечує. Інформаційні технології надають можливість: раціонально організувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти під час освітнього процесу; зробити навчання більш ефективним, залучаючи всі види чуттєвого сприйняття студента в мультимедійний контекст і підсилювати інтелект новим концептуальним інструментарієм; побудувати відкриту систему освіти, що забезпечує кожному індивіду

власну траєкторію навчання; залучити в процес активного навчання категорії здобувачів, що відрізняються здібностями і стилем навчання; використовувати специфічні властивості комп'ютера, що дозволяють індивідуалізувати освітній процес і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів; інтенсифікувати всі рівні освітнього процесу.

В Україні при переході до віддаленої форми освіти постало завдання перенесення основних принципів побудови практичного заняття в нові реалії та пристосування їх до інтерактивних умов викладання. Віддалена освіта демонструє перехід від традиційної освіти до змішаного або відкритого навчання та представляє не просто одну з існуючих форм надання освітніх послуг, а один з механізмів реалізації суттєвих змін, що відбуваються в житті сучасного суспільства.

Віддалене навчання – форма організації освіти, що потребує використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які дають змогу навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. За таких умов акцент у навчанні зміщується на самостійну роботу студента, а викладач відіграє роль організатора освітнього процесу, консультанта та тьютора. Усе це спонукає до пошуку нових засобів навчання, які б відповідали вимогам і потребам освітнього процесу. Віддалене навчання не лише розширює можливості для отримання якісної освіти, а й дає змогу урізноманітнити освітній процес, що також є чинником підвищення інтересу до дисципліни та мотивації. Перевагою віддаленого навчання можна вважати його гнучкість – індивідуальний підхід викладення та засвоєння навчального матеріалу залежно від особливостей попередньої підготовки, досвіду та здібностей здобувачів освіти. Зручність навчатися в будь-який час створює можливість самостійно

організувати свій навчальний процес, повертатися до пройденого матеріалу чи суміжних дисциплін.

Забезпеченню віддаленого навчання слугують різні освітні платформи та портали. Освітня платформа є інформаційною системою для управління і здійснення навчального процесу. Вона виконує роль репозиторію дидактичних матеріалів, а також становить комунікаційне медіа між учасниками освітнього процесу. Конструкція освітньої платформи забезпечує студентам особистий віртуальний простір навчання (поряд із знаряддями для роботи, навчання і спілкування). Зокрема, такими платформами є Moodle, Claroline, Dokeos, ATutor, Ilias, Sakai, Blackboard, Lams, Olat, OpenACS та ін. Популярною платформою є Moodle (акронім від Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Її призначення – об'єднання педагогів, адміністраторів і здобувачів освіти в інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища. Платформи поєднують в собі системи управління навчанням LMS (англ. Learning Management System) та систему управління і створення навчальних матеріалів LCMS (англ. Learning Content Management System). LMS виконує функції стеження за успішністю у навчанні, управління матеріальними потоками, адміністрування користувачів, звітності. LCMS має можливість створення, редагування, доставки та управління контентом навчання, дозволяють контролювати процес створення контенту навчання та архівування. Типова функціональність платформ включає: задачу завдань, дискусійні форуми, завантаження файлів, оцінювання, обмін повідомленнями, календар подій, новини та анонси подій (для різних рівнів: сайт, курс, навчальна група), онлайн тестування, Вікі. Розробники можуть

створювати модулі з новою додатковою функціональністю. Платформа підтримує різні типи модулів: діяльностей (можливі навчальні ігри), ресурсів, тестових питань, типи полів для бази даних, теми для оформлення, різні методи аутентифікації, різні способи зарахування на курс, фільтри для контенту, е-бібліотеку.

Викладачам надається можливість: використання інструментів для розробки дистанційних курсів; розміщення навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних / лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) у форматах .doc, .odt, .html, .pdf, а також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних форматах; додавання різних елементів курсу і використання різних типів тестів; автоматизації процесу перевірки знань та ін.

Для проведення вебінарів, конференцій, мастер-класів, нарад, занять онлайн на сьогодні пропонується ряд рішень: Skype, Zoom, Proficonf, Google Hangouts, MyOwnConference, GotoWebinar, Mirapolis Virtual Room, Click, Cisco WebEx, VideoMost, Mind, Google Meet, Amazon Chime, WebEx, Polycom, Linkchat, Vidyо, LifeSize, Emblaze-Vcon, Sony PCS, Fuze, Timvi, OpenMCU, VideoGrage та інші. Демонстрація екрану викладача, що створюють можливість здійснювати деякі з цих сервісів, допомагає проводити інтерактивне обговорення наданих результатів дослідження та інших додаткових матеріалів. Ефективність віддаленого навчання залежить не лише від способів викладення навчальних матеріалів, а й від контролю засвоєння знань, аналізу пріоритетів чинників, що впливають на ефективність роботи викладачів і студентів у віддаленому середовищі [3]. Перевірка ступеня та якості засвоєних знань і вмінь спонукає до щоденної роботи здобувачів освіти, вироблення в них уміння чітко

самоорганізовуватися, а викладачу — вчасно виявляти недостатнє засвоєння матеріалу тих чи інших студентів. Провідне місце в системі контролю належить тестовим завданням, які дають змогу провести об'єктивну оцінку набутих знань, умінь, навичок і уникнути можливого суб'єктивізму з боку викладача. Віддалене навчання допомагає ширше застосовувати таку форму оцінювання у Формах Google опитування, що створює можливість викладачеві протягом досить обмеженого часу перевірити якість знань у значної кількості студентів одночасно, одразу дати оцінку та обговорити складні запитання. На відміну від аудиторного обговорення, де участь у дискусії, як правило, беруть лише найактивніші здобувачі освіти, у віртуальному класі студент розв'язує завдання самостійно, маючи змогу максимально продемонструвати свої знання. На перший погляд, віддалене навчання спрощує роботу викладача, оскільки однократне забезпечення достатньо якісними матеріалами й ретельно підібраним контентом дасть змогу регулярно використовувати напрацьовану схему роботи. Проте, зважаючи на динамічність інформації в сучасному світі, її швидку змінюваність, викладачеві необхідно повсякчас координувати освітній процес, удосконалювати свої курси, підвищувати творчу активність, креативність, кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій. Незважаючи на низку позитивних якостей дистанційної освіти, у ній можна виділити кілька недосконалостей. Складнощі з інтернет-забезпеченням у віддалених містечках і селищах досі є реальною перепорою для такої форми навчання. Незадовільне технічне оснащення студентів може обмежувати доступ до освітніх програм. Недостатня потужність технологій і ресурсів в умовах надання якісного контенту з боку навчального закладу, може призводити до мінімального рівня надання освітніх послуг. Однією з

вимог до студента на дистанційному навчанні є високий стартовий рівень освіти та наявність навичок самостійної роботи, що часто не відповідає дійсності.

Також існують ще й такі проблеми, як:

- відсутність особистого спілкування між викладачем та студентом (відбувається менш ефективна передача знань, без особистого контакту). Також не вистачає спілкування з колегами-студентами для обміну досвідом;

- наявність у студента сильної особистої мотивації, вміння навчатися самостійно, без постійної підтримки та підштовхування з боку викладача;

- відсутність можливості негайного практичного застосування отриманих знань із наступним обговоренням виниклих питань з викладачем і роз'яснення ситуації на конкретних прикладах;

- студенти не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним обладнанням – мати комп'ютер та постійний вихід у Інтернет;

- відсутні або є дуже дорогими прикладні комп'ютерні програми, необхідні для підтримки WEB-сайтів та інформаційних ресурсів, адміністрування процесів дистанційного навчання;

- необхідність великих інвестицій на початковому етапі організації роботи системи дистанційного навчання.

Але, незважаючи на недоліки, технології віддаленого навчання в Україні є могутнім засобом пізнання. Щоб підвищити ефективність нових інформаційних технологій у навчанні, слід сформувати певну систему, яка передбачає інше розуміння сутності навчання, ролі викладача і здобувачів освіти в цьому процесі, взаємовідносин викладача і студентів, оснащення робочих місць викладача і студентів.

Успішне вирішення проблеми впровадження віддаленої освіти в Україні сприятиме підвищенню якості і рівня доступності вищої освіти, інтеграції національної системи освіти в наукову, виробничу, соціально-суспільну та культурну інформаційну інфраструктуру світової співпраці.

Література

1. Освіта в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://surl.li/hzmum>
2. Корбут О. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Науково-практична конференція «Новітні освітні технології». 2017. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123>.
3. Впровадження дистанційної форми навчання в систему післядипломної освіти: проблемні питання сьогодення / Галій Л. В. та ін. Проблеми безперервної медичної освіти та науки. 2019. № 3. С. 14–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psmno_2019_3_5.

ЯКІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

Марія Кісіль

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж
інформаційних технологій Національного університету

«Львівська політехніка»

maria.kisil@lki.ukr.education

Сучасний спектр технологій дозволяє обрати навчальному закладу комфортне середовище для організації освітнього процесу. Це, зокрема, G-Suit for education, Zoom, Tims, Moodle тощо. У даній статті